

25 JAAR OOG VOOR DETAIL

Eind november, grijs en een striemende koude wind. De gevoelstemperatuur duikt onder het nulpunt. Niet meteen een 'warme' uitnodiging om naar buiten te gaan. Toch staan er deze zaterdagochtend om stipt 9.30 uur ruim 20 VNeL'ers klaar om zich, na een korte instructie over nut en noodzaak van het beheerwerk, maar vooral ook over veiligheid, letterlijk in het zweet te gaan werken. En dat doen ze al 25 jaar!

De werkgroep VNeL, Vrijwillig Natuur- en Landschapsbeheer van IVN de Maasdorpen kijkt dit jaar terug op 25 jaar landschapsbeheer in het natuurgebied Kaldenbroek van Het Limburgs Landschap. "Op de Swolgender Heide van Staatsbosbeheer vierden we dit jaar zelfs al ons 30-jarig jubileum. Maar ere wie ere toekomt, want de werkgroepshistorie loopt nog net iets verder terug. Eind jaren tachtig werd er door ons al voor de gemeente gewerkt aan de meidoornhaag bij Huys Kaldenbroek en werden er wilgen geknot langs de nabij gelegen Salderbeek. Laten die nu tegenwoordig ook eigendom zijn van Het Limburgs Landschap. Maar goed, ik denk dat we een van de oudste beheervrijwilligers zijn van Limburg", aldus Bart Reintjes, initiator van de werkgroep, die nu uit een vaste groep van ongeveer 30 landschapsvrijwilligers bestaat.

RUIG, MAAR MET POTENTIE

Bart vervolgt: "Het 'Ruig weilje' in de oude maasmeander van Kaldenbroek lag er 25 jaar geleden ook echt ruig bij. Op een paar niet verruigde natte plekken was nog de bijzondere vegetatie van natte schraallanden aanwezig. We zijn toen gaan pionieren met 'hooilandbeheer op de vierkante centimeter' om die plekken veilig te stellen. Samen met de toenmalige beheerder, Gerard Evenhuis, hebben we als proef plagplekken uitgezet van 10 bij 4 meter. Planten zoals klein glikkruid, blauwe zegge, tormentil en geelgroene zegge keerden terug. Daarna is het plaggen op veel grotere schaal door Het Limburgs Landschap opgepakt."

Ton Wismans nam een jaar of 15 geleden het coördinatorschap over van Wiel van der Linden en zorgt voor het gereedschap. Hij stelt samen met Bart en Het Limburgs Landschap het jaarlijkse beheerprogramma op en, ook niet geheel

onbelangrijk, zorgt voor de koffie: "Nu zitten we hier bij het Ruig weilje meer en meer in de onderhoudssituatie, dat was vroeger dus wel anders. Het Limburgs Landschap kan nu deze natte graslanden met een speciale machine op rupsbanden, een wetlandtrack, voor het grootste deel machinaal maaien. Door het maaisel af te voeren verschaalt het weilje verder naar een mozaïek van veldruisschraalland, blauwgrasland, voedselarmen vennen en heischraal grasland. Wij zorgen er nu voor dat opslag van berk, wilg en zwarte els in toom gehouden worden. Door deze zo laag mogelijk bij de grond af te zagen kan de speciale maaimachine het werk daarna weer van ons overnemen en kunnen wij ons op andere landschapsklussen concentreren." Het resultaat mag er zijn, het hooiland is nu een van de voorbeeldgebieden bij Het Limburgs Landschap met soorten als blauwe knoop, klokjesgentiaan, diverse orchideeën en zeldzame zeggensoorten zoals bleke-, draad- en blonde zegge. In de venachtige laagtes groeien weer drie soorten blaasjeskruid, vlottende waterbies, pilvaren en stijve moerasweegbree.

STOBBE

Bart: "Tegenwoordig werken we ook op meer plekken zoals in het natuurgebied Siebersbeek. Hier in Kaldenbroek is de oppervlakte van het Ruig weilje flink uitgebreid richting Huys Kaldenbroek. Vooral op de recentere geplagde delen verwijderen wij opslag. Langs de spoorlijn zit de bruine eikenpage en kleine parelmoervlinder. We zijn elk jaar ook een ochtend bezig om het leefgebied van deze dagvlinders te verbeteren. Daarvan profiteren ook algemene vlindersoorten, maar bijvoorbeeld ook een soort als de levendbarende hagedis." Ton vervolgt: "Ook bij het dotterbloemhooiland aan de oostzijde van Kaldenbroek zijn we tegen-

woordig regelmatig te vinden. Het Limburgs Landschap heeft daar een aantal jaren geleden in de rand van het elzenbroekbos dikke elzen afgezet om hier een geleidelijke overgang te maken naar de graslanden. Vroeger werden die broekbossen als hak-hout beheerd, nu vervullen ze die rol niet meer en viel het beheer weg. Maar die elzenstobben in de opgekapte rand slaan natuurlijk gewoon weer uit en wij zorgen dat die om de paar jaar worden afgezet door de uitlopers af te zagen. Zo zorgt Het Limburgs Landschap voor het 'grote' werk en doen wij de 'kleine' klusjes."

UURTJE MEER OF MINDER

25 jaar, 6 zaterdagochtend-activiteiten bij Het Limburgs Landschap per jaar en gemiddeld met een mens of 18 [vrouwen zijn ook van de partij] levert dat ruim 8.000 werkuren op. Deze ochtend is er vlaai, want een feestje mag gevierd worden. Het enthousiasme blijft onverminderd hoog, het vrijwillig landschapswerk zal ook de komende jaren op de agenda blijven staan van de VNeL. De vele wandelaars – het Ruig weilte is gelegen aan het bekende Pieterpad – kunnen ook de komende jaren blijven genieten van Kaldenbroek. Het is zo mooi om samen voor en in onze natuur te werken en daar iedereen die het wil zien van te laten genieten. Op naar het gouden jubileum!

TEKST EN FOTO:
HENK HEIJLIGERS

